

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 2. decembra 2009*

V zadevi C-358/08,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo House of Lords (Združeno kraljestvo) z odločbo z dne 11. junija 2008, ki je prispela na Sodišče 5. avgusta 2008, v postopku

Aventis Pasteur SA

proti

OB,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (poročevalec) in E. Levits, predsedniki senatov, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J. Malenovský, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh in J.-J. Kasel, sodniki,

* Jezik postopka: angleščina.

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,
sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 30. junija 2009,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Aventis Pasteur SA G. Leggatt, QC, skupaj s P. Popatom, barrister,

- za OB S. Maskrey, QC, skupaj s H. Prestonom, barrister,

- za Evropsko komisijo G. Wilms, zastopnik,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi
8. septembra 2009

izreka naslednjo

Sodbo

¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako (85/374/ES) (UL L 210, str. 29, v nadaljevanju: Direktiva), kakor je bila spremenjena z Direktivo 1999/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 1999 (UL L 141, str. 20, v nadaljevanju: Direktiva 85/374).

² Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Aventis Pasteur SA (v nadaljevanju: APSA), ki ima sedež v Franciji, in OB zaradi dajanja na trg cepiva, ki naj bi imelo napako.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 V prvi, deseti, enajsti in trinajsti uvodni izjavi Direktive 85/374 je navedeno:

„[K]er je približevanje tistih zakonov držav članic v zvezi z odgovornostjo proizvajalca za škodo, ki je nastala zaradi napake na njegovih proizvodih, potrebno, zato ker utegnejo obstoječa razhajanja izkriviti konkurenco in škodovati prostemu pretoku blaga znotraj skupnega trga ter imeti za posledico različne stopnje varstva potrošnika pred škodo, ki jo proizvod z napako povzroči njegovemu zdravju ali premoženju;

[...]

ker je enotni zastaralni rok za uveljavljanje odškodnine v interesu oškodovanca in proizvajalca;

ker se proizvodi s časom obrabljajo, ker se razvijajo višji varnostni standardi ter ker raven znanosti in tehnologije napreduje; ker zato ne bi bilo primerno, če bi bil proizvajalec odgovoren za napake njegovega proizvoda neomejen čas; ker bi zato morala odgovornost po razumnem času prenehati brez poseganja v pravne zahteve v teku;

[...]

ker lahko oškodovanec v skladu s pravnimi sistemi držav članic zahteva odškodnino na podlagi pogodbene odgovornosti ali na podlagi nepogodbene odgovornosti, ki ni predvidena v tej direktivi; kolikor take določbe prav tako služijo cilju doseganja učinkovitega varstva potrošnikov, ta direktiva nanje ne bi smela vplivati [...]"

4 Člen 1 Direktive 85/374 določa, da je „[p]roizvajalec [...] odgovoren za škodo, ki jo povzroči napaka na njegovem proizvodu“.

5 Člen 3 Direktive 85/374 določa:

„1. ‚Proizvajalec‘ pomeni proizvajalca dokončanih proizvodov, katere koli surovine ali sestavnega dela ali vsako osebo, ki se s svojim imenom, blagovno znamko ali drugim razlikovalnim znakom na proizvodu predstavlja kot njegov proizvajalec.

2. Brez poseganja v odgovornost proizvajalca se za proizvajalca v smislu te direktive šteje tudi vsaka oseba, ki v okviru njene poslovne dejavnosti uvažava v Skupnost proizvod za prodajo, najem, leasing ali kakršno koli obliko distribucije.

3. Če proizvajalca proizvoda ni mogoče identificirati, se vsak dobavitelj proizvoda šteje za proizvajalca, razen če v razumnem času obvesti oškodovanca o identiteti proizvajalca ali osebe, ki mu je proizvod dobavila. Enako velja za uvožen proizvod, kadar na njem ni navedene identitete uvoznika v smislu odstavka 2, četudi je ime proizvajalca navedeno.“

6 Člen 11 Direktive 85/374 določa:

„Države članice v svoji zakonodaji določijo, da pravice, ki jih ima oškodovanec po tej direktivi, prenehajo po izteku 10 let od dne, ko je dal proizvajalec dejanski proizvod, ki je povzročil škodo, v promet, razen če je oškodovanec v tem času sprožil sodni postopek zoper proizvajalca.“

7 V skladu s členom 13 te direktive „ta [...] ne vpliva na pravice, ki jih lahko ima oškodovanec na podlagi predpisov o pogodbeni ali nepogodbeni odgovornosti ali na podlagi posebnega sistema odgovornosti, ki obstaja v trenutku uradnega sporočila te direktive.“

8 O Direktivi 85/374 so bile države članice uradno obveščene 30. julija 1985.

Nacionalna ureditev

9 Direktiva 85/374 je bila v Združeno kraljestvo prenesena z zakonom iz leta 1987 o varstvu potrošnikov (Consumer Protection Act 1987, v nadaljevanju: zakon iz leta 1987).

- 10 Z zakonom iz leta 1987 je bil k zakonu iz leta 1980 o zastaranju (Limitation Act 1980) dodan novi oddelek 11 A, katerega odstavek 3 določa:

„Tožbe na podlagi tega oddelka ni več mogoče vložiti po poteku desetih let od upoštevnega dneva [...]; učinek tega odstavka je prenehanje pravice do vložitve tožbe po poteku zgoraj določenega 10-letnega roka, ne glede na to, ali je ta pravica do vložitve tožbe zapadla ali ne in ali so roki, določeni s predpisi, poznejšimi od tega zakona, začeli teči ali ne.“

- 11 Oddelek 35 Zakona iz leta 1980 načeloma prepoveduje subjektivno spremembo tožbe po poteku zastaralnega roka. Izjemoma lahko procesnopravne določbe sodiščem na podlagi odstavkov 5(b) in 6(a) tega oddelka omogočijo, da dajo soglasje k taki spremembi z učinkom od vložitve prvotne tožbe. Tako je predvidena nadomestitev „stranke, katere ime je bilo zmotno navedeno namesto imena nove stranke v vseh predlogih navedenih v prvotni tožbi“, z novo stranko.

- 12 Pravilo 19.5(3)(a) pravil o civilnem postopku (Civil Procedure Rules) tako pooblastilo za nadomestitev podeljuje sodišču, ki ima pri njegovi uporabi diskrecijsko pravico. Vendar določa, da čeprav je pogoj za uporabo tega pooblastila izpolnjen, sodišče upošteva dejstvo, da tožena stranka ni več upravičena do oprostitev zaradi zastaranja, in nadomestitev dovoli le, če meni, da je to pravično glede na okoliščine primera.

Dejansko stanje v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 13 Družba Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA (v nadaljevanju: Pasteur Mérieux), ustanovljena po francoskem pravu, ki je po spremembi firme postala družba APSA, izdeluje farmacevtske proizvode, med njimi cepivo anti-haemophilus.
- 14 Družba Mérieux UK Ltd (v nadaljevanju: Mérieux UK), ustanovljena po angleškem pravu, je bila leta 1992 hčerinska družba v stoddotni lasti družbe APSA in je v Združenem kraljestvu delovala kot distributer njenih proizvodov.
- 15 Družba APSA je 18. septembra 1992 poslala pošiljko cepiva anti-haemophilus družbi Mérieux UK, ki jo je ta prejela 22. septembra istega leta. Družba APSA je ob tem svoji hčerinski družbi poslala račun, ta pa ga je poravnala.
- 16 Na še vedno neznan poznejši datum, nekje konec septembra 1992 ali začetek oktobra 1992, je družba Mérieux UK del pošiljke prodala britanskemu ministrstvu za zdravje, namenjen pa je bil bolnišnici, ki jo je določilo to ministrstvo. Ta bolnišnica je nato del pošiljke cepiva dostavila zdravniški ordinaciji, odprti na britanskem ozemlju.
- 17 OB je bil 3. novembra 1992 v tej ordinaciji cepljen z zadevnim cepivom.
- 18 Po cepljenju je OB dobil hude poškodbe. Njegovi lečeči zdravniki so menili, da so nastale zaradi okužbe z virusom herpesa simpleksa. OB pa v nasprotju s tem zatrjuje, da so povezane s cepivom, s katerim je bil cepljen in naj bi imelo napake.

- 19 Družba APSA je leta 1994 ustanovila „joint venture“ z družbo Merck Inc. of the United States. Družba Mérieux UK je postala britanska hčerinska družba tega „joint venture“. Zaradi spremembe firme je postala Aventis Pasteur MSD (v nadaljevanju: APMSD).
- 20 OB je 2. novembra 2000 pri High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division, vložil odškodninsko tožbo zoper APMSD. V opisu dejanskega stanja, predloženem 1. avgusta 2001, je navedel, da je cepivo proizvedla družba APMSD in da je imelo napako, tako da namerava uveljavljati odgovornost te družbe na podlagi zakona iz leta 1987.
- 21 Družba APMSD je v odgovoru na tožbo, vloženem 29. novembra 2001, navedla, da je bila le distributer cepiva, s katerim je bil cepljen OB, in ne njegov proizvajalec.
- 22 Družba APMSD je 17. aprila 2002 na zahtevo za potrditev, da je proizvajalec, ponovno potrdila, da cepiva ni proizvedla. Kot proizvajalca je navedla družbo Pasteur Mérieux, ne da bi pojasnila, da gre za nekdanjo firmo družbe APSA.
- 23 OB je 16. oktobra 2002 pri High Court of Justice vložil odškodninsko tožbo zoper družbo APSA.
- 24 Družba APSA je priznala, da je proizvajalec zadevnega cepiva, ter navedla, da je zoper njo vložena tožba zastarala, ker je po njenem mnenju desetletni rok za vložitev tožbe na podlagi zakona iz leta 1987 zastaral 18. ali 22. septembra 2002, odvisno od tega, ali se za začetek tega roka šteje datum, ko je družba APSA družbi Mérieux UK cepivo poslala, ali datum, ko ga je slednja prejela.

25 OB je 10. marca 2003 predlagal, naj družba APSA nadomesti družbo APMSD v postopku, ki se je zoper slednjo začel novembra 2000. Predlog je utemeljeval z dejstvom, da je ob sprožitvi tega postopka zmotno verjel, da je proizvajalec zadevnega cepiva družba APMSD.

26 Ni sporno, da je bil ta predlog za subjektivno spremembo tožbe vložen po poteku desetletnega zastaralnega roka, določenega za začetek sodnega postopka zoper proizvajalca proizvoda, ki naj bi imel napako.

27 Družba APSA je zatrjevala, da nacionalno pravo, ki dovoljuje tako spremembo po poteku navedenega roka, ni v skladu z razlago člena 11 Direktive 85/374, OB pa je to izpodbijal.

28 High Court of Justice je z odločbo z dne 18. novembra 2003, ki je na Sodišče prispela 8. marca 2004, vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, na katerega je Sodišče odgovorilo s sodbo z dne 9. februarja 2006 v zadevi O'Byrne (C-127/04, Recueil, str. I-1313).

29 Drugo in tretje vprašanje, ki ju je postavilo High Court of Justice v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba O'Byrne, sta bili:

„2) Če je tožba za uveljavljanje pravic, ki jih tožeči stranki podeljuje Direktiva [...] glede proizvoda, za katerega se zatrjuje, da ima napake, vložena zoper družbo A v napačnem prepričanju, da je bil A proizvajalec proizvoda, dejansko pa to ni bil A, ampak družba B, ali lahko država članica s svojo nacionalno zakonodajo sodiščem dodeli pravico, da po lastni presoji tako tožbo obravnavajo kot ‚sodni postopek zoper proizvajalca‘ v smislu člena 11 Direktive [...]?”

- 3) Ali člen 11 Direktive [...], ob njegovi pravilni razlagi, dopušča, da država članica sodišču dodeli pravico, da po lastni presoji dovoli, da se v postopku, kot je ta iz drugega vprašanja zgoraj ('upoštevni postopek'), A kot tožena stranka nadomesti z B, takrat ko:
- a) je obdobje desetih let iz člena 11 poteklo;
 - b) je bil upoštevni postopek zoper A začel pred potekom obdobja desetih let in
 - c) noben postopek ni bil začel zoper B pred potekom obdobja desetih let glede proizvoda, ki je povzročil škodo, ki jo zatrjuje tožeča stranka?"

30 V zgoraj navedeni zadevi O'Byrne je Sodišče na ti vprašanji odgovorilo tako:

„Če je tožba vložena proti družbi, za katero se zmotno šteje, da je proizvajalec proizvoda, dejansko pa ga je proizvedla druga družba, načeloma nacionalno postopkovno pravo določi pogoje, pod katerimi se lahko v okviru take tožbe ena stranka nadomesti z drugo. Nacionalno sodišče mora ob presojanju pogojev, ki veljajo za nadomestitev ene stranke z drugo v posameznem sporu, zagotoviti spoštovanje področja uporabe *ratione personae* Direktive 85/374, kot je določeno v [njenih členih 1 in] 3.“

31 Na podlagi zgoraj navedene sodbe O'Byrne je High Court of Justice 20. oktobra 2006 ugodilo predlogu OB za subjektivno spremembo tožbe z utemeljitvijo, da je bila družba APMSD zmotno določena namesto družbe APSA.

32 Družba APSA se je zoper to odločbo pritožila pri Court of Appeal. To je 9. oktobra 2007 pritožbo zavrnilo.

33 House of Lords, ki mu je bila predložena pritožba družbe APSA, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je v skladu z Direktivo [...] 85/374 [...], če zakonodaja posamezne države članice v okviru tožbe, ki zadeva uveljavljanje pravic iz Direktive [85/374], [priznanih oškodovancu,] dopušča nadomestitev tožene stranke z novo po poteku desetletnega roka, določenega v členu 11 te direktive, čeprav je bila edina oseba, določena kot tožena stranka v postopku, uvedenem v času trajanja desetletnega roka, oseba, za katero se ne uporablja člen 3 navedene direktive?“

Vprašanje za predhodno odločanje

34 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo 85/374 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki v sodnem postopku, začetem na podlagi sistema odgovornosti, določenega v navedeni direktivi, dovoljuje nadomestitev ene tožene stranke z drugo po poteku desetletnega zastaralnega roka, določenega v členu 11 te direktive, čeprav oseba, ki je bila pred potekom tega roka v tem postopku označena kot tožena stranka, ne spada na področje uporabe te direktive, kot je določeno v njenem členu 3.

- 35 Glede tega je treba spomniti, da je v točki 34 zgoraj navedene sodbe O'Byrne Sodišče presodilo, da ker Direktiva 85/374 ne določa postopkovnih mehanizmov, ki jih je treba uporabiti, ko oškodovanec vloži tožbo zaradi odgovornosti za proizvode z napako in se zmoti glede identitete proizvajalca, je načeloma nacionalno postopkovno pravo tisto, ki določi pogoje, pod katerimi se lahko v okviru take tožbe ena stranka nadomesti z drugo.
- 36 Po tem, ko je v točki 35 zgoraj navedene sodbe O'Byrne Sodišče spomnilo, da je treba – ob upoštevanju tega, da je cilj Direktive 85/374 popolna uskladitev vprašanj, ki jih ureja – v členih 1 in 3 te direktive navedene opredelitve kroga odgovornih oseb, proti katerim ima oškodovanec pravico vložiti tožbo na podlagi sistema odgovornosti iz te direktive, šteti za izčrpne, je v točki 38 te sodbe pojasnilo, da mora nacionalno sodišče ob presojanju pogojev za tako postopkovno nadomestitev zagotoviti spoštovanje področja uporabe *ratione personae* te direktive, kot je določeno v njenem členu 3.
- 37 Člen 11 Direktive 85/374 izhaja iz iste želje po popolni uskladitvi na ravni Skupnosti na področju zastaranja pravic, priznanih oškodovancu na podlagi te direktive.
- 38 Ta člen določa enotni desetletni rok, po poteku katerega te pravice ugasnejo. Zavezujoče določa, da ta rok začne teči, ko proizvajalec da proizvod, ki je povzročil škodo, v promet. Kot edini razlog za prekinitev teka tega roka je navedena sprožitev sodnega postopka zoper tega proizvajalca.
- 39 Kot je razvidno iz desete uvodne izjave Direktive 85/374, si je za poenotenje pravil o zastaranju, kar je cilj te direktive, prizadeval zakonodajalec Skupnosti v interesu tako oškodovanca kot proizvajalca.

- 40 To poenotenje prispeva po eni strani k splošnemu cilju, izraženem v prvi uvodni izjavi Direktive 85/374, ki je odprava razhajanj v nacionalnih pravnih redih, ki lahko povzročijo različne stopnje varstva potrošnikov v Skupnosti.
- 41 V skladu z enajsto uvodno izjavo Direktive 85/374 je njen cilj po drugi strani omejiti na ravni Skupnosti odgovornost proizvajalca na razumen rok ob upoštevanju postopne obrabe, naraščajoče strogosti varnostnih standardov in stalnih izboljšav v znanosti in tehnologiji.
- 42 Kot je navedla generalna pravobranilka v točkah 49 in 50 sklepnih predlogov, volja zakonodajalca Skupnosti, da časovno omeji ureditev nekrivdne odgovornosti, ki jo uvaja Direktiva 85/374, pomeni tudi upoštevanje dejstva, da ta ureditev za proizvajalca pomeni tudi večjo obremenitev proizvajalca kot v običajnem sistemu odgovornosti, zato da ne bi bil oviran tehnični napredek in da bi se ohranila možnost zavarovanja tveganj, povezanih s to posebno odgovornostjo (glej v tem smislu točko 3.2.4. poročila Komisije z dne 31. januarja 2001 o izvajanju Direktive 85/374 o odgovornosti za proizvode z napako; COM(2000) 893 konč.).
- 43 Lahko sklepamo, da ne glede na morebitno uporabo prava glede pogodbene ali nepogodbene odgovornosti ali na podlagi posebnega sistema odgovornosti, ki obstaja v trenutku uradnega sporočila Direktive 85/374, na uporabo katerega ta ne vpliva, kot je razvidno iz njenega člena 13 in njene trinajste uvodne izjave, „proizvajalec“ v smislu, opredeljenem v členu 3 te direktive, v skladu z njenim členom 11 ni več odgovoren po poteku desetletnega roka, odkar je bil zadevni proizvod dan na trg, razen če ni bil v vmesnem času zoper njega sprožen sodni postopek.
- 44 V teh okoliščinah pravila nacionalnega prava, ki dovoljuje nadomestitev ene tožene stranke z drugo med sodnim postopkom, glede na Direktivo 85/374 ni mogoče

uporabiti tako, da bi po poteku tega roka omogočalo tožbo zoper takega proizvajalca kot toženo stranko v postopku, ki je bil sprožen zoper drugo osebo.

45 Nasprotna rešitev bi namreč po eni strani pomenila, da se dopusti, da se desetletni zastaralni rok, določen v členu 11 Direktive 85/374, glede tega proizvajalca prekine iz drugega razloga, in ne zaradi zoper njega sproženega sodnega postopka, kar bi nasprotovalo popolni uskladitvi, ki je v zvezi s tem cilj te direktive.

46 Taka rešitev bi po drugi strani povzročila podaljšanje zastaralnega roka glede tega proizvajalca, tako da bi omajala njegova predvidevanja o točnem datumu, od katerega se šteje, da v skladu s členom 11 Direktive 85/374 ni več odgovoren, kar naj bi bilo v nasprotju ne le s poenotenjem trajanja tega roka, kar je želel zakonodajalec Skupnosti, temveč tudi s pravno varnostjo, ki se jo s členom 11 skuša zagotoviti proizvajalcu v sistemu nekrivdne odgovornosti, ki ga uvaja ta direktiva.

47 Glede zadnjega je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso načelo pravne varnosti, katerega posledica je varstvo legitimnih interesov, med drugim zahteva, da je uporaba pravnih pravil za upravičence predvidljiva, ta zahteva pa je zlasti pomembna – kadar gre za predpise, ki lahko vključujejo finančno breme – da bi prizadetim omogočila natančno prepoznati obseg obveznosti, ki so jim s temi predpisi naložene (glej sodbo z dne 10. septembra 2009 v zadevi Plantanol, C-201/08, ZOdl., str. I-8343, točka 46 in navedena sodna praksa).

48 Dodati je še treba, da subjektivni elementi, kot je na primer to, da oškodovanec za proizvajalca proizvoda, ki naj bi imel napako, zmotno označi družbo, ki to ni, ali to, da oškodovanec s tožbo, vloženo zoper to drugo družbo, dejansko namerava tožiti tega proizvajalca, ne morejo – ne da bi se z njimi kršilo objektivni vidik uskladitvenih pravil, določenih z Direktivo 85/374 – po poteku desetletnega roka iz njenega člena 11 upravičiti nadomestitve tega proizvajalca v sodnem postopku, ki je bil v tem roku

sprožen zoper drugo osebo (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo O'Byrne, točka 26, ter, po analogiji, sodbo z dne 17. julija 2008 v zadevi Komisija proti Cantina sociale di Dolianova in drugim, C-51/05 P, ZOdl., str. I-5341, točke od 59 do 63).

- 49 Ob upoštevanju navedenega je treba člen 11 Direktive 85/374 razlagati tako, da nasprotuje temu, da se nacionalni predpisi, ki dovoljujejo nadomestitev ene tožene stranke z drugo med sodnim postopkom, uporabijo tako, da po poteku roka, ki ga določajo, omogočajo tožbo zoper „proizvajalca“ v smislu člena 3 te direktive kot toženo stranko v postopku, ki je bil sprožen zoper drugo osebo.
- 50 Vendar je Sodišče, ki mu je predložen predlog za sprejetje predhodne odločbe, pristojno, da glede na dejstva iz spisa da pojasnila, ki naj usmerjajo predložitveno sodišče pri rešitvi spora v postopku v glavni stvari (glej v tem smislu sodbi z dne 12. septembra 2000 v zadevi Geffroy, C-366/98, Recueil, str. I-6579, točka 20, in z dne 10. septembra 2009 v zadevi Severi, C-446/07, ZOdl., str. I-8041, točka 60).
- 51 V zvezi s tem je treba poudariti, prvič, da je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da je bila družba APMSD (nekdanja družba Mérieux UK), ki je leta 1992 v britanski zdravstveni sistem dobavila zdravilo, s katerim je bil cepljen OB, v tistem času hčerinska družba v stoddotni lasti družbe APSA (nekdanja družba Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA).
- 52 V teh okoliščinah je naloga nacionalnega sodišča, da v skladu z nacionalnimi pravili, ki se uporabljajo pri presoji dokazov, presodi, ali je dajanje zadevnega proizvoda v promet dejansko določila matična družba, ki ga je proizvedla.

- 53 Če nacionalno sodišče ugotovi obstoj te okoliščine, člen 11 Direktive 85/374 ne nasprotuje temu, da to sodišče v sodnem postopku, sproženem v roku, določenem s tem členom, zoper hčerinsko družbo na podlagi sistema odgovornosti iz te direktive razsodi, da lahko matična družba, „proizvajalec“ v smislu člena 3(1) te direktive, nadomesti to hčerinsko družbo.
- 54 Drugič, ob upoštevanju dejstva, ki je bilo poudarjeno v točki 51 te sodbe, da je družba APMSD dobavitelj cepiva, s katerim je bil OB cepljen, je treba glede člena 3(3) Direktive 85/374 spomniti, da če proizvajalca ni mogoče identificirati, se za proizvajalca proizvoda šteje dobavitelj, razen če v razumnem času obvesti oškodovanca o identiteti proizvajalca ali svojega dobavitelja.
- 55 Kot sta poudarili Evropska komisija in generalna pravobranilka v točki 97 sklepnih predlogov, je treba to določbo razumeti, da se nanaša na primer, v katerem ob upoštevanju okoliščin zadeve oškodovanec zaradi proizvoda, ki naj bi imel napako, proizvajalca tega proizvoda razumno ni mogel identificirati, preden je začel uresničevati svoje pravice zoper njegovega dobavitelja, kar pa mora v tej zadevi po potrebi preveriti nacionalno sodišče.
- 56 Podobno je iz člena 3(3) Direktive 85/374 razvidno, da je treba dobavitelja šteti za „proizvajalca“, če oškodovanca v razumnem času ni obvestil o identiteti proizvajalca ali svojega dobavitelja.
- 57 Zato je treba najprej navesti, da samo dejstvo, da dobavitelj zadevnega proizvoda zanika, da je proizvajalec, in temu ne doda podatka o identiteti proizvajalca ali svojega dobavitelja, ne zadostuje za to, da bi se lahko štelo, da je ta dobavitelj oškodovancu

sporočil podatke iz člena 3(3) Direktive 85/374, niti za to, da bi se izključilo, da ga je mogoče šteti za „proizvajalca“ na podlagi te določbe.

- 58 Nato je treba poudariti, da pogoj v zvezi s sporočitvijo takega podatka v razumnem času v smislu člena 3(3) Direktive 85/374 pomeni obveznost, da dobavitelj, zoper katerega je oškodovanec sprožil postopek, temu na lastno pobudo in nemudoma sporoči identiteto proizvajalca ali svojega dobavitelja.
- 59 V postopku v glavni stvari mora nacionalno sodišče ob upoštevanju okoliščin zadeve po potrebi preučiti, ali je družba APMSD izpolnila to obveznost ali ne, tako da upošteva zlasti posebno okoliščino, da je družba APSMD kot hčerinska družba družbe APSA, ki je zadevno cepivo kupila neposredno od slednje, zagotovo poznala identiteto proizvajalca tega cepiva takrat, ko je OB zoper njo sprožil sodni postopek.
- 60 Če nacionalno sodišče na podlagi morebitnih preučevanj ugotovi, da so pogoji za uporabo člena 3(3) Direktive 85/374 izpolnjeni, bi torej bilo treba družbo APMSD šteti za „proizvajalca“ za namene uporabe te direktive. Zato bi bilo dovoljeno šteti, da je sodni postopek, ki ga je novembra 2000 sprožil OB zoper to družbo na podlagi sistema odgovornosti iz te direktive, v skladu z njenim členom 11 prekinil zastaralni rok, ki velja zanj.
- 61 Nasprotno, v primeru take ugotovitve, a tudi v primeru nasprotne ugotovitve, se zaradi razlogov, predstavljenih v točkah od 37 do 47 te sodbe, ne bi smelo ugoditi predlogu za nadomestitev družbe APSA z družbo APMSD v navedenem postopku, ne da bi se kršilo Direktivo 85/374, ob upoštevanju dejstva, da je OB ta predlog vložil po poteku roka, ki

ga je na podlagi člena 11 Direktive 85/374 imel za uveljavljanje svojih pravic iz te direktive nasproti družbi APSA, kot je bilo opozorjeno v točki 26 te sodbe.

- ⁶² Ob upoštevanju vsega navedenega je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 11 Direktive 85/374 razlagati tako, da nasprotuje temu, da se nacionalni predpisi, ki dovoljujejo nadomestitev ene tožene stranke z drugo med sodnim postopkom, uporabijo tako, da po poteku roka, ki ga določajo, omogočajo tožbo zoper „proizvajalca“ v smislu člena 3 te direktive kot toženo stranko v postopku, ki je bil sprožen zoper drugo osebo.
- ⁶³ Vendar je po eni strani treba ta člen 11 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da nacionalno sodišče v sodnem postopku, sproženem v roku, določenem s tem členom, zoper hčerinsko družbo, ki je v stoddstotni lasti „proizvajalca“ v smislu člena 3(1) Direktive 85/374, razsodi, da lahko ta proizvajalec nadomesti to hčerinsko družbo, če to sodišče ugotovi, da je dajanje zadevnega proizvoda v promet dejansko določil ta proizvajalec.
- ⁶⁴ Po drugi strani je treba člen 3(3) Direktive 85/374 razlagati tako, da kadar oškodovanec zaradi proizvoda, ki naj bi imel napako, razumno ni mogel identificirati proizvajalca tega proizvoda, preden je začel uresničevati svoje pravice zoper njegovega dobavitelja, je treba takega dobavitelja šteti za „proizvajalca“ za namene uporabe zlasti člena 11 te direktive, če ni oškodovancu na lastno pobudo in nemudoma sporočil identitete proizvajalca ali svojega dobavitelja, kar mora preučiti nacionalno sodišče ob upoštevanju okoliščin zadeve.

Stroški

- 65 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Člen 11 Direktive Sveta z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako (85/374/ES) je treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da se nacionalni predpisi, ki dovoljujejo nadomestitev ene tožene stranke z drugo med sodnim postopkom, uporabijo tako, da po poteku roka, ki ga določajo, omogočajo tožbo zoper „proizvajalca“ v smislu člena 3 te direktive kot toženo stranko v postopku, ki je bil sprožen zoper drugo osebo.

Vendar je po eni strani treba ta člen 11 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da nacionalno sodišče v sodnem postopku, sproženem v roku, določenem s tem členom, zoper hčerinsko družbo, ki je v stoddostni lasti „proizvajalca“ v smislu člena 3(1) Direktive 85/374, razsodi, da lahko ta proizvajalec nadomesti to hčerinsko družbo, če to sodišče ugotovi, da je dajanje zadevnega proizvoda v promet dejansko določil ta proizvajalec.

Po drugi strani je treba člen 3(3) Direktive 85/374 razlagati tako, da kadar oškodovanec zaradi proizvoda, ki naj bi imel napako, razumno ni mogel identificirati proizvajalca tega proizvoda, preden je začel uresničevati svoje pravice zoper njegovega dobavitelja, je treba takega dobavitelja šteti za „proizvajalca“ za namene uporabe zlasti člena 11 te direktive, če ni oškodovancu na lastno pobudo in nemudoma sporočil identitete proizvajalca ali svojega dobavitelja, kar mora preučiti nacionalno sodišče ob upoštevanju okoliščin zadeve.

Podpisi